

Busa Krisztina

Magyar Intézet a Regensburgi Kelet- és Délkelet-Európai Tudományos Központban

Hungaricum kiegészítő képzés a Regensburgi Egyetemen

A Regensburgi Egyetemen 2009 óta szorosan együttműködő Müncheni Magyar Intézet Hungaricum¹ kiegészítő képzést indított Regensburgban. A két szemeszteres, 30 kreditpont értékű képzés célja a magyar nyelvi ismeretek és az országismereti tartalmak közvetítése a mai és a történelmi Magyarországról, az ország régiókon átívelő kapcsolatrendszerét is figyelembe véve. A hallgatók a két félév elvégzése után olyan nyelvi és szaktárgyi ismeretek birtokába jutnak, amelyek a magyarországi partnerekkel való együttműködés során vagy a Magyarországgal kapcsolatos munkaterületeken szükségesek.²

A képzés a Regensburgi Egyetem hagyományosan és hangsúlyosan kezelt kelet-nyugati tudományos kommunikációra és tapasztalatcserére irányuló törekvéseihez illeszkedik. A Hungaricum-képzés szeretné a már 1996 óta működő regensburgi Bohemicum-program mintájára a nyelv- és országismereten kívül – hungarológiai szakszemináriumok segítségével – is bővíteni a regensburgi egyetemi és főiskolai hallgatók Magyarországgal kapcsolatos ismereteit. Távlati célként a Magyar Intézet egy magyar–német humántudományokra összpontosító alapképzés (BA) felépítésére törekszik.³

A Hungaricum-képzés nyitott minden németországi, elsősorban regensburgi egyetemi/főiskolai hallgató részére, s lehetőséget biztosít a biculturális (magyar–német) háttérrel rendelkező diákoknak is, hogy egyetemi/főiskolai tanulmányaik mellett magyar témákkal is foglalkozzanak,

¹ Aktuális információk a Magyar Intézet honlapján a Hungaricum rovatban találhatóak: www.ungarisches-institut.de, az archivált dokumentumok pedig: http://www.ungarisches-institut.de/hungaricum/uebersicht_hungaricum.htm címen érhetők el. További kérdésekkel kapcsolatban a szerző szívesen ad felvilágosítást: busa@ungarisches-institut.de.

² A Hungaricum kiegészítő képzés tervezett tanrendjének (Studienordnung) alapján (2012. június). A Hungaricumon kívül következő nyelvi és országismereti kurzusokat nyújtó kiegészítő képzések indultak még az utóbbi években a Regensburgi Egyetemen: Slovakicum (2002), Rumaenicum (2011), és tervben van egy Kroaticum is.

³ 2007/2008-as téli szemesztertől kezdve a prágai Károly Egyetemen együttműködve Német–Cseh Tanulmányok alapképzés indult, a 2012/2013-as téli szemeszterben pedig Német–Lengyel Tanulmányok alapképzést indít a Regensburgi Egyetem a Lódzi Egyetemen együttműködve. Francia és olasz partnerekkel már régebben működnek binacionális képzések.

nyelvi ismereteikről bizonyítványt kapjanak, vagy a munkakeresésnél igazolni tudják, hogy kiismerik magukat Magyarországgal kapcsolatban.⁴

A bikulturális háttérrel rendelkező hallgatók (akár a Hétvégi Magyar Iskolák diákjai, vagy más bevándorló, ill. emigráns háttérrel rendelkező másod- és harmadgenerációs fiatalok) számára a Regensburgi Egyetem ezen kívül lehetőséget kínál az ún. *Secondos*-program keretében kettős diploma (bachelor) megszerzésére is. A 2009-ben indított program olyan legalább 2,5-ös német érettségi átlaggal rendelkező fiatalokat céloz meg, akik beszélnek magyarul, de az érettségiig ezen nyelvi és kulturális háttérüket iskolai előmenetelük során nem tudták hasznosítani.

A Secondos-program felépítése. Az első évben a hallgatók a választott szakjuk mellett nyelvi készség szintjüknek megfelelően magyar nyelvi órákat (B1–C1-es szintig) és országismereti kurzust hallgatnak a Regensburgi Egyetemen a *Hungaricum* kurzusainak keretében. A nyelvórákon elsősorban az írás- és olvasáskészség fejlesztése a cél, hogy a hallgatók a második évben 1–2 szemesztert sikerrel végezdhessenek a magyar partneregyetemen. A harmadik évben a résztvevők folytatják tanulmányaikat Regensburgban, és 180 kreditpont összegyűjtésével német bachelor végzettséget szereznek. Amennyiben sikerült 60 kreditpontot a partneregyetemen is összegyűjteniük, az ottani bachelor diplomát is megkaphatják. Jelenleg a következő *partneregyetemek* vesznek részt a programban: Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár: www.ubbcluj.ro; Pécsi Tudományegyetem: www.pte.hu; Kazanyi Állami Egyetem: www.ksu.ru; Taras Ševšenko Egyetem, Kijev: www.univ.kiev.ua; Zágrábi Egyetem: www.unizg.hr; Jagelló Egyetem, Krakkó: www.uj.edu.pl.⁵

A „Hungaricum” két szemeszteres kiegészítő képzés felépítése

Ideális esetben két egymást követő szemeszterben végezhető el a képzés, de természetesen külföldi tanulmányok vagy egyéb más tanulmányi megkötöttség esetén ettől eltérő ütemezésben is meg lehet szerezni a *Hungaricum*-bizonyítványt.

⁴ Németországban jelenleg csak egyes tartományokban, kivételes esetekben van lehetőség az alap- és középfokú iskolákban a magyar mint származásnyelv vagy mint második idegen nyelv szervezett keretek közötti tanulására. A magyar családi háttérrel rendelkező fiatalok bizonyítványában ezért sajnos csak egyedi esetekben jelenik meg a meglévő magyar nyelvismeret. Amíg az iskolai keretek közötti szervezett magyar oktatás meg nem valósul, amelyet távlati célként a Magyar Intézet, a Müncheni Magyar Katolikus Misszió keretében működő Hétvégi Magyar Iskolával és Magyarország Müncheni Főkonzulátusával karöltve Bajorországban el szeretne érni, a német egyetemi keretek között a *Hungaricum* kiegészítő képzés által nyújtott bizonyítvány a jelenleg egyedüli lehetőség, hogy a Magyarországra vonatkozó nyelvi és az országismeret meghaladó történelmi, politológiai, gazdasági, jogi kompetenciákat igazolni lehessen.

⁵ Részletes információk a *Secondos*-programról: www.uni-regensburg.de/secondos.

Téli szemeszter

1. Általános magyar nyelvkurzus heti 4 órában kezdőknek, „*Alapkurzus 1–2*” (A1 szint) vagy általános magyar nyelvkurzus heti 2 órában haladóknak/ Secondos-hallgatóknak, „*Haladó kurzus 1*” B1–B2 szintig.
2. Országismeret I., heti 2 órában (németül, kezdőknek és haladóknak).
3. Szakszeminárium⁶ hungarológiai (történelem, politológia, jog, gazdaság stb.) tárgykörből, heti 2 órában (németül.)

Szemeszterszünetben

Háromhetes intenzív nyelvkurzus 56 órával: „*Alapkurzus 3–4*” (A1–A2 szint).

Nyári szemeszter

1. Általános magyar nyelvkurzus heti 4 órában kezdőknek: „*Alapkurzus 5–6*” (A2) vagy általános magyar nyelvkurzus heti 2 órában haladóknak/ Secondos-hallgatóknak: „*Haladó kurzus 2*” B2-C1 szintig.
2. Országismeret II., heti 2 órában (németül, kezdőknek és haladóknak).
3. Szakszeminárium hungarológiai tárgykörből heti 2 órában.

Kósa László hungarológiai kézikönyvében a Magyarországtól távol eső területeken folyó hungarológiai kutatást és oktatást a magyar nyelvvel összeforrott művelődési folyamatok vizsgálataként jellemzi, mindenfajta nemzeti és anyanyelvi jelleg nélkül. A kutatás és oktatás témái és mikéntje igen változó lehet véleménye szerint, mindenhol nagyban a *helyi feltételektől*, a *hagyományoktól* és a *személyi adottságoktól* függően.⁷ Regensburgban – a Magyar Intézet 2009-es Münchenből való átköltözése előtt – a magyar

⁶ A szakszemináriumok részben a Regensburgi Egyetem meghirdetett magyar vonatkozású szemináriumai kínálatából választhatók, amelyeket az illető tanszékek munkatársai, a Magyar Intézet munkatársai és kollégái, vagy más egyetemen kívüli intézetek óraadó tanárai tartanak. Ízelítő az eddigi és a tervezett témákból: Magyarország története a kezdetektől a XX. századig; Magyarország 1945 utáni politikai rendszere; Határokon átívelő együttműködés a posztkommunista Európában különös tekintettel Magyarországra; Forradalom, neoabszolutizmus, dualizmus. Osztrák–magyar kapcsolatok 1848–1918; Magyarországi kisebbségpolitika az 1989/1990-es politikai változások óta; Bevezetés a magyar jog történetébe.

⁷ A magyarságtudomány kézikönyve. Szerk. Kósa László. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1991, 13. o.

nyelvoktatás terén már indult kezdeményezés a Pécsi Egyetemmel együttműködve, de a hungarológiai kutatás és oktatás hagyományáról ezen a helyszínen eleddig nem beszélhettünk. A jövőben viszont megvan az esély a tanulmányi kínálat kiszélesítésére és a kutatás fellendítésére is, amennyiben sikerül a Magyar Intézet munkatársainak több évtizedes müncheni kutatói és oktatói tapasztalatát a Regensburgi Egyetemen és a Regensburgi Kelet- és Délkelet-Európai Tudományos Központon belül egy átfogóan értelmezett hungarológiai koncepció jegyében kamatoztatni. Reméljük, hogy a helyi partnerekkel, a magyar és bajor minisztériumi finanszírozó felekkel közösen sikerül hosszú távra megalapozni a hagyományteremtés kihívásokkal teli feladatának feltételeit.